

mateix encreuament amb SIBILARE ('xiular') que ha donat el cat. *xiscclar*. FISTULA «tige d'un roseau» (Plini) és el que s'usava també en el sentit de 'flabiol' o 'flauteta rústica' (Cicero): l'*avena* 'tija de canya' dels clàssics.

Tityre, tu, patulae recubans sub tegmine fagi
siluestrem Musam tenui meditaris auena...

(*Camí*) *Xiular*, derivat col·le. en -ARE, *čiulet*, *xiulit*, *xaulit*, formes mossàrabs, corresponents al col·le. ll. FISTULĒTUM 'canyar de canya-ferles'.

Xivell, V. *Xipell* supra.

XOLA, *Xoles*

Almenys en part són extrets d'un sufix mossàrab. Fonteta o Font *čōles* en te. d'Onil (xxxv, i '03x'39). Com que tal *Xoles* no és conegut com NP, i aqueixa *o* tancada fa pensar en algun origen anòmal, guiant-nos pel fet de la font, suposem que vingui de *FONTICIOLAS 'fontetes' > mossàr. *fontečolas* amb el *f* arabitzant, sonor, imitat amb *d* catalana: *font de Č*. Un cas paral·lel tindriem en *Benitxola*, alqueria ant. del te. de Borriana (V.Forner XIV, 263, *Benichola*) < *PINNICIOLA 'penyeta, roqueta'. Tots dos amb el freqüent canvi de -CELLA en -CIOLA (<FONTICELLA etc.). La *č* dissuadeix de veure-hi res derivat de l'àrab (arrel *ğwl*). Relacionar-ho amb el mot cast. vg. *cholla/chola* 'closca, testa' resta possible però ben dubtós (Cf. *DECat.* IX, 576a3-43) i sense base concreta.

XOP, XOPA

Grupet toponímic, en el qual difícilment es poden destriar dels mots mossàrabs els que vinguin del grup català de *xopar xop* 'amarat'; també en part s'hi acumula el nom d'arbre *chopo* que sembla ser un intrús del castellà en moss. Lo *čōp* pda. de Les Coves de Vinromà (xxvii, 144.9). L'Horteta de *Xop* te. Montserrat d'Alcalà (xxx, 148.1 2). *El Xopar* pda. de Museros (*el čopár*, xxx, 118.9). El sufix -ar indica col·lectiu, més aviat d'arbre (doncs cast. *chopo*) però sense descartar a altres vegetals, i en *La Xopita*, pda. d'Alcalà de la Jovada (xxxiv, 128.24), el sufix no pot ser el cast. de *ita* dim. i fem. inexplicables, sinó herència mossàrab de CEPETA 'camp de cebes' com de *CIPPETA 'renglera de soques o de ceps', derivats col·lectius (de CEPA o CIPPUS), amb en seu manteniment de les sordes intervocàliques: *čēpita* i la *ē* labialitzada en *o* per la *p* següent., com en *ensopegar* < *encepegar*.

Xotxes, *Xotxor*, en nota a *Xétxena* art. supra.

XUPIO

Nom NP de moriscos que intriga per la seva singular forma, *Brāfim Xúpio*, n° 2 i n° 4, *Jusef Xúpio*, n° 39, *Ali Xúpio* (n° 40 i 46) en la llista de l'a. 1408 de moriscos de l'Arxiu de Cervera. Sembla germà del grup format pel cast. *zupio* «vino revuelto, malo» «bebida de pepitas de melón y azúcar», basc *ixuzpin* 'aguapie', àr. *šūbiya* «boisson faite avec de l'orge moulu» i *zūbya* «ordures de fumier» per a l'obscura etim. dels quals veg. *DECat.* VI, 877-8, no crec que hi hagi relació amb el ll. SCIPIS-ONIS, i difícilment amb l'àr. *šabī* 'sadoll' (cf. *Xutxebe* supra): o seria només com factor alterador de l'al·l. 15 tre mot.

SON XORMES

Possessió mall. en el te. de Llubí (Masc. 19A9) en l'enq. vaig anotar *S. Xarmes* (xli, 3.16), però potser hi ha error de lect. o d'audició de la *δ* ultraoberta mallorquina. En lloc de *xurmes* 'turbes de mariners' Muntaner usà algun cop *xormes* (variant napolitana, *DECat.* IX, 612b7). D'això (malnom d'un ex-mariner?); o hi ha relació amb el mall. *xurmar* 'acabar d'omplir un bot, bóta o botella', o el pastoril *xurmar* 'fer mamar un xaiet', i dial. *xurmar* 'traspuar' (*DECat.* 608). Potser hi ha contaminació amb algun d'aquests mots; però sospito que n'hi ha sobretot per part de l'àrab, arrel *ğrm* 'tallar, ferir, arrencar, atuir criminalment' (general i hispànic) (*RMa.*, s.v. *injuria*, *audax*, *ğurm* «peccatum, malum» «audacia» *RMa.* 432, «obstinatio» gloss. de Leyden, 35 Dozy, *Suppl.* II, 188b), que havia passat al mossàrab com es veu pel derivat *ğurmajr*. «audax» 261.9f. (pron. *čormair?*).

EL XURRI

Pda. del te. del Pinós de Monòver (xxv, 68.10) i *Beni-txurri* a Cervera del Maestrat (xxviii, 111.9). Com que la inicial *č* és incompatible amb l'àrab tendim a creure que aquest *Beni-* (com dic, v. I, 259.12) és un del nombrosos casos de cpt. amb *Pena-* 'penya' arabitzat (ib. 257-9). D'altra banda sembla que *-txurri* sigui variant de *xorro* 'raig, saltant d'aigua' tan estès per tot el P.Val. (veg. art. infra), com aquest molt ja devia estar arrelat i antic en el mossàrab del País, és versemblant que es comunicués i amb arrel ja forta a l'àrab de moriscos, i que d'aquest *čurru* ells formessin un deriv. nisba adj. *čurri* amb el normal recul d'accent a la penúltima tancada, d'on aquests noms; també Baseta de *Čōñ* te. Coves de Vinromà (xxxviii, 145.6).